Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zahraniční věci

2023/2107(INI)

14. 9. 2023

NÁVRH ZPRÁVY

o vztazích mezi EU a Japonskem
(2023/2107(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Reinhard Bütikofer

Zpravodaj přidruženého výboru v souladu s článkem 57 jednacího řádu:
Danilo Oscar Lancini, Výbor pro mezinárodní obchod

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o vztazích mezi EU a Japonskem
(2023/2107(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na společné prohlášení přijaté na 29. summitu EU-Japonsko, který se konal v Bruselu dne 13. července 2023,

– s ohledem na 41. meziparlamentní setkání EU-Japonsko, které se konalo ve dnech 12.–13. července 2023 ve Štrasburku,

– s ohledem na Dohodu o strategickém partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Japonskem na straně druhé[1],

– s ohledem na Dohodu mezi Evropskou unií a Japonskem o hospodářském partnerství[2], která je v platnosti od února 2019,

– s ohledem na dokument nazvaný „Směrem k zelené alianci pro ochranu našeho životního prostředí, zastavení změny klimatu a dosažení zeleného růstu“, který byl přijat na summitu EU-Japonsko dne 27. května 2021,

– s ohledem na Strategický kompas pro bezpečnost a obranu schválený Radou dne 21. března 2022,

– s ohledem na strategický dokument nazvaný „Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa – globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie“ z června 2016,

– s ohledem na společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě nazvané „Strategie EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu“ ze dne 16. září 2021 (JOIN(2021)0024) a na indicko-tichomořské strategie přijaté několika členskými státy EU,

– s ohledem na společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance ze dne 1. prosince 2021 nazvané „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– s ohledem na partnerství mezi Evropskou unií a Japonskem v oblasti udržitelné konektivity a kvalitní infrastruktury podepsané v Bruselu dne 27. září 2019 během prvního Fóra pro evropskou konektivitu,

– s ohledem na společné sdělení ze dne 20. června 2023 s názvem „Evropská strategie hospodářské bezpečnosti“ (JOIN(2023)0020) adresované Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě,

[1] Úř. věst. L 216, 24.8.2018, s. 4.
[2] Úř. věst. L 330, 27.12.2018, s. 3.

– s ohledem na memorandum o spolupráci mezi EU a Japonskem v oblasti polovodičů a na memorandum o spolupráci na podporu bezpečného a odolného podmořského kabelového propojení podepsaná dne 3. července 2023 na prvním zasedání Rady pro digitální partnerství mezi Japonskem a EU,

– s ohledem na správní ujednání mezi EU a Japonskem o spolupráci v oblasti dodavatelských řetězců kritických surovin dohodnuté dne 6. července 2023,

– s ohledem na memorandum o spolupráci v oblasti vodíku podepsané Komisí a Japonskem dne 2. prosince 2022,

– s ohledem na společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě o aktualizaci strategie EU pro námořní bezpečnost a jejího akčního plánu s názvem „Posílená strategie EU pro námořní bezpečnost s ohledem na vyvíjející se námořní hrozby“ ze dne 10. března 2023 ((JOIN(2023)0008),

– s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2023/362 ze dne 14. února 2023 o podpisu Dohody mezi Evropskou unií a Japonskem o některých ustanoveních dohod mezi členskými státy Evropské unie a Japonskem o leteckých službách jménem Unie[3],

– s ohledem na správní ujednání mezi operací EUNAVFOR ATALANTA a japonskými pozemními silami pro boj proti pirátství podepsané dne 15. března 2023,

– s ohledem na výzkumné rámcové ujednání o spolupráci v oblasti prognóz mezi Společným výzkumným střediskem (JRC) a Národním institutem pro politiku v oblasti vědy a technologií (NISTEP) podepsané dne 13. července 2023,

– s ohledem na zásady digitálního obchodu přijaté v rámci třetího hospodářského dialogu na vysoké úrovni mezi EU a Japonskem, který se konal dne 27. června 2023,

– s ohledem na prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/1453 ze dne 13. července 2023, kterým se zrušuje prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1533, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz krmiv a potravin pocházejících nebo odesílaných z Japonska po havárii v jaderné elektrárně Fukušima[4],

– s ohledem na nový plán Japonska na svobodný a otevřený indicko-tichomořský region („Budoucnost indicko-tichomořského regionu“), který byl oznámen v březnu 2023,

– s ohledem na bezpečnostní strategie Japonska aktualizované v prosinci 2022 (národní bezpečnostní strategie, národní obranná strategie, program budování obrany),

– s ohledem na plán Hirošima pro celosvětový mír,

– s ohledem na zásady skupiny G20 pro investice do kvalitní infrastruktury, které zahrnují priority otevřenosti, transparentnosti, hospodářské efektivity a udržitelnosti dluhu,

– s ohledem na operační pokyny skupiny G20 týkající se udržitelného financování,

[3] Úř. věst. L 50, 17.2.2023, s. 1.
[4] Úř. věst. L 179, 14.7.2023, s. 90.

– s ohledem na Úmluvu Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích;

– s ohledem na pokyny OECD pro nadnárodní společnosti týkající se odpovědného chování podniků,

– s ohledem na partnerství skupiny G7 pro globální infrastrukturu a investice,

– s ohledem na společné prohlášení o nové éře třístranného partnerství ze dne 18. srpna 2023, na němž se dohodly Japonsko, Korejská republika a Spojené státy na třístranném summitu vedoucích představitelů konaném v Camp Davidu,

– s ohledem na zprávu reflexní skupiny jmenované generálním tajemníkem Severoatlantické aliance (NATO) ze dne 25. listopadu 2020 nazvanou „NATO 2030: Spojeni pro nový věk“,

– s ohledem na Chartu Organizace spojených národů,

– s ohledem na Úmluvu OSN o mořském právu (UNCLOS) uzavřenou dne 10. prosince 1982 a platnou od 16. listopadu 1994,

– s ohledem na Smlouvu o nešíření jaderných zbraní (NPT),

– s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN o agresi vůči Ukrajině přijatou dne 2. března 2022,

– s ohledem na Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu (UNFCCC) a s ohledem na Pařížskou dohodu, která vstoupila v platnost dne 4. listopadu 2016,

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. dubna 2014 obsahující doporučení Evropského parlamentu Radě, Komisi a Evropské službě pro vnější činnost k jednání o dohodě o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem[5],

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. prosince 2018 o odpovídající úrovni ochrany osobních údajů v Japonsku[6],

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2020 o mezinárodních a domácích únosech dětí z EU jedním z rodičů v Japonsku[7],

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2020 o přezkumu obchodní politiky EU[8],

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2021 o konektivitě a vztazích mezi EU a Asií[9],

[5] Úř. věst. C 443, 22.12.2017, s. 49.
[6] Úř. věst. C 388, 13.11.2020, s. 150.
[7] Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 2.
[8] Úř. věst. C 425, 20.10.2021, s. 155.
[9] Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 117.

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. června 2022 o EU a bezpečnostních výzvách v indicko-tichomořském regionu[10],

– s ohledem na usnesení Evropského parlamentuze dne 18. ledna 2023 o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2022[11],

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Výboru pro mezinárodní obchod,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že EU a Japonsko oslaví v roce 2024 50 let diplomatických vztahů;

B. vzhledem k tomu, že Japonsko je pro EU nejbližším strategickým partnerem v indicko-tichomořském regionu; vzhledem k tomu, že obě strany sdílejí velmi širokou škálu hodnot a cílů;

C. vzhledem k tomu, že s ohledem na rostoucí hospodářskou, demografickou a politickou váhu indicko-tichomořského regionu a na jeho geopolitickou a geoekonomickou strategickou pozici je nanejvýš důležité, aby EU spolupracovala s Japonskem;

D. vzhledem k tomu, že EU a Japonsko usilují o mír a stabilitu v celém indicko-tichomořském regionu, zejména tím, že podporují dodržování úmluvy UNCLOS všemi zeměmi; vzhledem k tomu, že Japonsko je v regionu důležitým zastáncem mezinárodního řádu založeného na pravidlech;

E. vzhledem k tomu, že Japonsko přijalo v prosinci 2022 nové národní bezpečnostní a obranné strategie;

F. vzhledem k tomu, že EU i Japonsko vyjádřily svou podporu Ukrajině a svůj nesouhlas s brutální, nevyprovokovanou a nezákonnou útočnou válkou Ruska proti této zemi;

G. vzhledem k tomu, že EU i Japonsko se zavázaly ke klimatické neutralitě do roku 2050;

H. vzhledem k tomu, že se EU a Japonsko zavázaly k podpoře bezpečných a udržitelných propojení;

I. vzhledem k tomu, že spolupráce ve vědeckých, společenských, kulturních a politických otázkách a vzájemná výměna zkušeností může posílit partnerství a přinést užitek občanům na obou stranách;

J. vzhledem k tomu, že na summitu EU-Japonsko, který se konal dne 12. května 2022 v Tokiu, bylo zahájeno digitální partnerství mezi Japonskem a EU;

K. vzhledem k tomu, že dne 13. května 2023 se ve Stockholmu konalo druhé ministerské fórum EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu;

[10] Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 32.
[11] Úř. věst. C 214, 16.6.2023, s. 26.

L. vzhledem k tomu, že ve dnech 19. až 21. května 2023 se v Hirošimě konal 49. summit skupiny G7;

M. vzhledem k tomu, že Japonsko se účastní čtyřstranného dialogu o bezpečnosti (Quad);

1. zdůrazňuje, že v případě vztahů mezi EU a Japonskem se jedná o vztahy dvou mimořádně podobně smýšlejících partnerů, které jsou postaveny na pevném základě sdílených hodnot, demokracie, společných cílů a vzájemně slučitelných zájmů, což z Japonska činí jednoho z nejdůležitějších a nejdůvěryhodnějších partnerů EU na celém světě; silně vyzdvihuje zájem EU na prohloubení a rozšíření tohoto partnerství jak na dvoustranné úrovni, tak i ve vícestranném a mnohostranném kontextu; zasazuje se o to, aby byl ve vztazích s Japonskem uplatňován přístup „tým Evropa“;

2. uznává, že stěžejní místo v těchto vztazích zaujímá dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem a dohoda o strategickém partnerství mezi EU a Japonskem; naléhavě vyzývá zbývající tři členské státy EU, které dosud dohodu o strategickém partnerství neratifikovaly, aby tak učinily; vyzývá k plnému provedení obou dohod; vítá, že vzniká stále hustší síť dvoustranných dialogů, konzultací, memorand a dohod, v jejímž středu stojí výroční summit EU-Japonsko; vítá rovněž stále užší vztahy mezi Japonskem a jednotlivými členskými státy EU;

3. oceňuje práci japonského předsednictví skupiny G7 v roce 2023 a celkově vynikající spolupráci v rámci skupiny G7; poukazuje na to, že EU musí s Japonskem rovněž velmi úzce spolupracovat v rámci skupiny G20, OSN a jejích specializovaných agentur, UNFCCC, mezinárodních normalizačních organizací a finančních institucí a dalších mezinárodních formátů při prosazování míru, lidských práv, prosperity, právního státu a provádění cílů udržitelného rozvoje;

4. se zájmem sleduje úsilí Japonska o podporu stabilní architektury v indicko-tichomořském regionu, například prostřednictvím jeho účasti v dialogu Quad, spolupráce s tichomořskými ostrovními státy nebo nedávné dohody z Camp Davidu uzavřené s Koreou a USA; nadále bere na vědomí obavy Japonska ohledně Severní Koreje; má v úmyslu soustavně spolupracovat s Japonskem, což umožní vystupovat proti agresivním politikám Číny, které uplatňuje vůči svým sousedům; sdílí postoj Japonska, že Tchaj-wan je důležitý partner a vzácný přítel; dále sdílí skutečnost, že Japonsko si velmi považuje Sdružení jihoasijských národů (ASEAN); vítá skutečnost, že některé nové formáty na úrovni náměstků ministrů zahrnují také EU (v seskupeních, jako je Japonsko/Austrálie/Korea/EU a Japonsko/Korea/USA/EU);

5. je vděčný za rozsáhlou a neochvějnou podporu Japonska Ukrajině, které poskytuje 7,6 miliardy USD na její sebeobranu proti ruské válečné agresi; souhlasí s Japonskem, že je zásadně důležité prosazovat spojenectví všech mezinárodních aktérů, kteří podporují zásady OSN týkající se národní svrchovanosti a územní celistvosti, proti imperialistickému revizionismu nebo hegemonickému nátlaku; vyjadřuje jasný závazek EU podporovat úsilí o zachování míru a stability v indicko-tichomořském regionu, zejména v Jihočínském moři, Východočínském moři a Tchajwanském průlivu, a prosazovat svobodný a otevřený indicko-tichomořský region;

6. přeje si spolupracovat s Japonskem na rozvoji vyváženějších vztahů se zeměmi globálního Jihu; zdůrazňuje, že je důležité provádět nezbytné financování politiky v oblasti změny klimatu, udržitelný a volný obchod a spravedlivou mezinárodní

transformaci energetiky; zdůrazňuje význam iniciativy Global Gateway a partnerství pro globální infrastrukturu a investice; vítá prvních pět projektů propojení mezi EU a Japonskem a projekt Far North Fiber;

7. bere na vědomí posun v japonské národní bezpečnostní strategii; nadále podporuje úsilí Japonska o svět bez jaderných zbraní; vyzývá k vytvoření komplexního bezpečnostního partnerství mezi EU a Japonskem jako základu pro posílené konzultace, společná cvičení, sdílený výzkum a vývoj v oblasti obrany a práci na společném pohotovostním plánování při výskytu nebezpečných krizí; vítá formáty dialogu členských států s Japonskem 2+2; vítá program individuálního partnerství NATO s Japonskem, vyjadřuje však politování nad tím, že se zpozdilo otevření kontaktní kanceláře NATO v Japonsku; navrhuje vytvoření formátu pro bezpečnostní dialog mezi EU, NATO a zemí AP4 (Japonsko/Korea/Austrálie/Nový Zéland); vybízí Evropskou službu pro vnější činnost, aby do Tokia vyslala vojenského atašé; uvítal by jednání o rámcové dohodě mezi EU a Japonskem o účasti; kritizuje skutečnost, že projekt Posílení bezpečnostní spolupráce v Asii a s Asií (ESIWA) není příliš přesvědčivý; vyzývá k posílení spolupráce v oblasti informovanosti o námořní oblasti na základě iniciativy CRIMARIO týkající se kritických námořních tras v Indickém oceánu; trvá na tom, aby byly zahrnuty nekonvenční bezpečnostní otázky, jako jsou dezinformace, kybernetika, vesmír a změna klimatu;

8. sdílí důraz Japonska na hospodářskou bezpečnost a vítá jeho podporu paradigmatu snižování rizik; v této souvislosti bere na vědomí koordinační platformu skupiny G7 pro otázky hospodářského nátlaku; poukazuje na obrovský význam digitálního partnerství mezi EU a Japonskem; oceňuje rámec G7 pro spolupráci v oblasti normalizace digitálních technologií, spolupráci s japonskou Organizací pro kovy a energetickou bezpečnost (JOGMEC) v oblasti kritických surovin, dialog o průmyslové politice a hirošimský proces v oblasti umělé inteligence pro odpovědnou umělou inteligenci; vyjadřuje politování nad neochotou Japonska účastnit se programu Horizont Evropa a podporuje Radu a Komisi při prosazování tohoto cíle;

9. vyjadřuje politování nad tím, že Zelená aliance mezi EU a Japonskem z roku 2021 zůstává do značné míry nesplněným příslibem; konstatuje, že Japonsko se zavázalo, že vodu z elektrárny Fukušima bude vypouštět pouze na základě vědeckých norem, transparentnosti a nezávislého dohledu; doufá, že na 28. zasedání konference smluvních stran UNFCCC (COP 28) bude Japonsko proaktivnější v oblasti ztrát a škod a financování opatření v oblasti klimatu;

10. zdůrazňuje význam mezilidských kontaktů pro sdílení a srovnávání zkušeností v otázkách, jako je rovnost žen a mužů, stárnoucí společnost, nový kulturní vývoj nebo pracovní postupy; oceňuje parlamentní výměny a dialog o lidských právech, neboť během nich můžeme diskutovat o trestu smrti v Japonsku; navrhuje vytvoření fóra mladých lídrů EU a Japonska pro globální partnerství; opakuje své znepokojení nad únosy dětí jejich rodiči; vítá pokyny japonské vlády k dodržování lidských práv v odpovědných dodavatelských řetězcích z roku 2022 a vítá její úsilí o to, aby byly v roce 2024 přijaty právní předpisy, které budou rovnocenné směrnici EU o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti;

11. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a vládě Japonska.